

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 19C/6/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119200868
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kuzmová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4119200868.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Luciou Kuzmovou v spore žalobcu: V. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom Q. 13, 949 01 Nitra, zast. JUDr. Namir Alyasry, PhD., advokát, IČO: 42 180 520, so sídlom Štúrova 43, 949 01 Nitra, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 15 680 eur, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu vo zvyšnej časti zamietla.

III. Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 25.1.2019 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplacením sumy vo výške 201 303,50 eur titulom náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Zároveň žiadal, aby mu súd priznal náhradu trov konania. Žalobca nárok odôvodnil tým, že na základe uznesenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru bol trestne stíhaný ako obvinený z trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Voči predmetnému uzneseniu podal sťažnosť, ktorá bola zamietnutá. Následne bol žalobca na základe uznesenia Okresného súdu Nitra vzatý do väzby, podal sťažnosť i voči tomuto uzneseniu, ktorá bola uznesením Krajského súdu v Nitre tiež zamietnutá. Žalobca počas výkonu väzby podal viacero žiadostí o prepustenie z väzby na slobodu, podal tiež sťažnosť na priebeh prípravného konania. Vo väzbe bol žalobca od 11.10.2005 do 14.3.2007, teda viac ako 1 rok a 5 mesiacov, z väzby bol prepustený uznesením sudcu pre prípravné konanie tunajšieho súdu zo dňa 14.3.2007, sp. zn. 3Tp/35/2004. Trestné stíhanie voči žalobcovi bolo zastavené uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v Nitre zo dňa 31.1.2018, sp. zn. Kv 1/13/4400-27, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.2.2018 s poukazom na § 215 ods.1 písm. c) Trestného poriadku. Celé trestné konanie voči žalobcovi tak trvalo viac ako 12 rokov a 4 mesiace. Žalobca v žalobe poukázal na nepriaznivý vplyv trestného stíhania a väzby na jeho osobu, na jeho súkromný život, na dôsledky trestného stíhania, ktoré sa fatálne odzrkadlili vo všetkých sférach, v ktorých žalobca aktívne pôsobil. Poukázal tiež na skutočnosť, že z dôvodu trestného stíhania musel mať viac ako 12 rokov postavenie osoby bez štátnej príslušnosti, čím pocítoval viaceré obmedzenia svojich práv a slobôd. Žalovaná suma 201 303,50 eur pozostáva z požadovanej náhrady za skutočnú škodu vo výške 1 303,50 eur vyčíslenú ako náhrada za správne poplatky, ktoré musel žalobca ako osoba bez štátnej príslušnosti vynaložiť, náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 150 000 eur spôsobenej

nezákonným uznesením o vznesení obvinenia a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur spôsobenej nezákonnou väzbou. Žalobca si zároveň uplatňuje aj zákonný úrok z omeškania počnúc dňom 23.8.2018 až do zaplatenia.

2. Žalovaná považovala žalobu za nedôvodnú a žiadala, aby ju súd zamietol a poukázala na premlčanie žalobcovho nároku.

3. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie výsluchom žalobcu, svedkov Valérie Smutnej, Jána Farkaša, Petry Hausnerovej, Štefana Jánása, PhDr. Miriamy Pergerovej, oboznámil sa s listinami tvoriacimi obsah súdneho spisu ako aj pripojeného vyšetrovacieho spisu a spor rozhodol rozsudkom zo dňa 7.10.2020 č. k. 19C/6/2019-335 tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 28 503,50 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 28 503,50 eur od 23.2.2019 do zaplatenia v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), vo zvyšnej časti žalobcu zamietol (II. výrok) a nárok na náhradu trov konania priznal žalobcovi voči žalovanej v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy s tým, že o ich výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (III. výrok).

4. Súd prvej inštancie považoval nárok žalobcu za čiastočne dôvodný, tento nie je možné považovať za premlčaný. Bolo preukázané, že trestné stíhanie ako aj výkon väzby negatívne ovplyvnili osobný i pracovný život žalobcu a tiež jeho psychiku. Za primerané súd považoval priznať žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 800 eur za každý rok trestného stíhania vedeného voči jeho osobe, čo pri trestnom stíhaní trvajúcim 12 rokov a 4 mesiace predstavuje sumu 22 200 eur. Za nezákonnú väzbu súd žalobcovi priznal náhradu vo výške 5 000 eur a za dôvodný považoval aj nárok žalobcu na zaplatenie sumy vo výške 1 350 eur ako náhradu majetkovej škody. Celkovo súd žalobcovi priznal náhradu vo výške 28 503,50 eur a vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol.

5. Voči rozsudku súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcej časti podal žalobca odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Uviedol, že súd prvej inštancie v rozsudku správne vyhodnotil dva separátne tituly pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a odvolanie podáva výlučne vzhľadom na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za nedostatočnú. Pokiaľ ide o zásah spočívajúci v nezákonne vedenom trestnom stíhaní (1. právny titul), žalobca poukázal na svoju odlišnú situáciu vzhľadom k tomu, že bol vo vlastnej krajine apolitom v porovnaní s inými prípadmi, na ktoré súd v odôvodnení rozsudku poukázal. Žalobca považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne i vzhľadom k tomu, že súd akceptoval zákonné obmedzenie uvedené v § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1.1.2013. Za neprimerane nízke považuje žalobca aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu žalobcu (2. právny titul). Väzba žalobcu trvala 517 dní a pokiaľ súd žalobcovi priznal sumu vo výške 5 000 eur, predstavuje náhrada sumu 9,67 eur/deň, čo je podľa žalobcu neprimerane nízka suma. Žalobca v tejto súvislosti poukazuje na infláciu a tiež na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, ktorý považoval za adekvátne odškodnenie čiastku v rozmedzí od 20 eur do 60 eur za jeden deň trvania väzby. Žalobca podal v zákonnej lehote ešte doplnenie k odvolaniu, v ktorom poukázal na skutočnosť, že v Slovenskej republike nie je žiadnym spôsobom obmedzený rozsah odškodnenia, ktorý môže byť priznaný obeti trestného činu vo vzťahu k páchatelovi trestného činu. Zákonodarca zaviedol obmedzenie výšky platby pre obeť trestného činu podľa zákona č. 215/2006 Z. z. Tu však podľa žalobcu napriek označeniu nejde o obmedzenie, pretože Ministerstvo spravodlivosti, ktoré platby poskytuje, nie je škodcom. V rámci sumy poskytovanej podľa zákona č. 215/2006 Z. z. ide o druh sociálnej dávky ako pomoci obetiam trestných činov, ktorá nemôže byť neobmedzená, pretože štát na trestnom čine neparticipoval a ide o prostriedky zo štátneho rozpočtu. Keďže v podmienkach SR neexistuje obmedzenie na odškodnenie obetí trestných činov, nedošlo by ani k porušeniu judikatúry ESLP v prípade, ak bude žalobcovi poskytnutá vyššia suma ako podľa zákona č. 215/2006 Z. z.

6. Žalovaná považovala odvolanie žalobcu za nedôvodné. Poukázala na skutočnosť, že súd vec správne právne posúdil, keď žalobcovi nepriznal nemajetkovú ujmu vo vyššej sume, ako je limitovaná ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., priznanú sumu považuje žalovaná za primeranú, a to aj vzhľadom na ekonomické možnosti Slovenskej republiky. Žalovaná ďalej zdôraznila, že nedala príčinu na všetky žalobcove životné problémy a ťažkosti a nenesie ani zodpovednosť za životosprávu žalobcovej družky a nie je zodpovedná ani za kvalitu podmienok výkonu väzby. Priznanie vyššej sumy nemajetkovej ujmy by spôsobilo neprimerané a nedôvodné obohatenie žalobcu. Žalovaná tvrdí, že súd žalobcovi priznal nárok na úrok z omeškania v rozpore so zákonom. Povinnosť žalovanej na úhradu plnenia mohla žalovanej vzniknúť až na základe rozhodnutia súdu. Súd totiž svojim rozhodnutím o nemajetkovej

ujme zakladá záväzkov, ktorý predtým neexistoval. Žalovaná sa do omeškania mohla dostať až márnym uplynutím lehoty stanovenej v rozhodnutí súdu.

7. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 9Co/154/2020-418 zo dňa 20.5.2021 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Časť rozsudku, ktorým súd žalobe vyhovel (I. výrok) nebola odvolaním napadnutá a v tejto časti nadobudol rozsudok právoplatnosť dňa 8.6.2021.

8. Odvolací súd v uznesení považoval za rozhodujúcu otázku, či je na danú vec potrebné aplikovať novelu zákona č. 514/2003 Z. z. vykonanú zákonom č. 412/2012 Z. z. účinným od 1.1.2013, ktorým bol zavedený limit náhrady nemajetkovej ujmy v prípadoch, ak boli rozhodnutia, od ktorých si žalobca nemajetkovú ujmu odvodzuje, vydané pre účinnosťou tejto novely. Odvolací súd poukázal na závery uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/262/2015 zo dňa 16.3.2016, kde bolo poukázané na zákaz retroaktivity právnych noriem ako jedného z definujúcich znakov právneho štátu. V súdnej veci odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že neuviedol, či bol pri priznaní nemajetkovej ujmy žalobcovi limitovaný zákonným ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v platnom znení. Odvolací súd vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/262/2015 zo dňa 16.3.2016 v zrušujúcom uznesení vyjadril pre súd prvej inštancie záväzný právny názor, že aplikácia uvedeného zákonného ustanovenia na danú vec, v ktorej je nárok žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy odvodený od rozhodnutí vydaných v roku 2005, by bola pravou retroaktivitou, ktorá je v našom právnom poriadku neprípustná, a ktorá je nezlučiteľná s princípmi právneho štátu. Odvolací súd ďalej skúmal, či je žalobcovi priznaná suma nemajetkovej ujmy postačujúca. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/130/2020 zo dňa 21.10.2020 a súdu prvej inštancie uložil dôslednejšie svoje rozhodnutie odôvodniť. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či súd vyhodnotil žalobcom tvrdenú skutočnosť, že počas celého obdobia bol osobou bez štátnej príslušnosti s tolerovaným pobytom na území Slovenskej republiky a či obmedzenia, ktoré z uvedeného vyplývali, mali vplyv na oba nároky žalobcu na nemajetkovú ujmu. Súd prvej inštancie sa má vysporiadať aj s argumentami žalovanej ohľadom príslušenstva nároku žalobcu.

9. Súd prvej inštancie po vrátení spisu odvolacím súdom umožnil stranám sporu sa vo veci vyjadriť a za účelom jej prejednania nariadil pojednávanie.

10. Právny zástupca žalobcu v písomnom vyjadrení zo dňa 11.6.2021 poukazoval na závery odvolacieho súdu, ktorý ustálil, že vzhľadom na zákaz pravej retroaktivity nie sú aplikovateľné zákonné obmedzenia maximálnej výšky nemajetkovej ujmy. Opakovane akcentoval ťaživý dopad trestného stíhania a väzby na osobu žalobcu ako aj tú skutočnosť, že žalobca bol apolitom vo vlastnej krajiny, s čím bolo spojených viac problémov. Požadovanú sumu náhrady vzhľadom na uvedené nie je možné považovať za premrštenú, žalobca v dôsledku nezákonných rozhodnutí štátu stratil 1/3 svojho produktívneho života.

11. Zástupca žalovanej na pojednávaní poukázal na skutočnosť, že za obdobie vyše jedného roka prešlo rukami žalobcu 19 kradnutých áut a 2 motorové člny. Ide o nezvyčajnú štatistiku, keď žalobca za taký krátky čas počas podnikateľskej činnosti pracoval s toľkými kradnutými vecami. Samozrejme tvrdí, že o ničom nevedel. Trestné stíhanie bolo začaté odôvodnene a nebolo vedené s cieľom poškodiť žalobcu alebo ho znevážiť. Čo sa týka útrap, ktoré mali byť žalobcovi trestným stíhaním a väzbou spôsobené, poukázal na skutočnosť, že žalobca operáciu nosa absolvoval v roku 2003 a do väzby sa dostal o dva roky neskôr, čo vyplýva zo správy Generálneho riaditeľstva ZVJS z 13.12.2019. Žalobca bol vo februári 2006 vyšetrený MUDr. Milanom O. a tomuto lekárovi žalobca uviedol vo februári 2006, že už asi 5 rokov máva krvácanie z nosa a bol operovaný v Nórsku na polypy v nose. To znamená, že tieto zdravotné problémy mal žalobca už 5 rokov predtým, ako sa ocitol vo väzbe. Čo sa týka veľmi zdôrazňovanej skutočnosti, že žalobca nemal dlhý čas štátne občianstvo, tak dňa 19.10.2001 bol žalobca prepustený zo štátneho zväzku Slovenskej republiky na svoju vlastnú žiadosť. Stíhaný bol 5 rokov po strate občianstva. Paradoxne, keby žalobca bol stíhaný, tak zo štátneho zväzku takú osobu nie je možné prepustiť podľa § 9 ods. 3 a) vtedy účinného zákona č. 40/1993 Z. z. Žalobca sa vzdal štátneho občianstva dobrovoľne a len on sám vie, prečo mu nemecký štát občianstvo neudelil. Čo sa týka názoru vyjadreného v rozhodnutí odvolacieho súdu o potrebe vcítenia sa sudcu do pozície žalobcu, s týmto zástupca žalovanej nesúhlasil, pretože by sa jednalo o vážne narušenie nestrannosti a nezávislosti súdu. Žalobca pri prvotných úkonoch odmietol vypovedať. Je to jeho právo, avšak za podmienky, že svojou výpoveďou by mohol sebe

alebo svojmu blízkemu spôsobiť trestné stíhanie. Len žalobca vie, prečo odmietol vypovedať. Odmietla vypovedať aj jeho družka Ľubica E. z rovnakých dôvodov. Ťažko povedať, s akou sumou odškodnenia by bol žalobca spokojný, ale pokiaľ vo vyjadrení zo dňa 11.6.2021 tvrdí, že požadovaná suma nie je premrštená, tak si protirečí, keďže v odvolaní proti pôvodnému rozsudku ako prológ odvolania uviedol, že si uvedomuje, že od počiatku mu bolo zrejmé, že súd sa s ním v plnej výške s požadovaným nárokom nestotožní. Zástupca žalovanej súhlasí, aby žalobca bol odškodnený čo v najvyššej možnej miere. Po právnej stránke navrhuje, aby súd jasne vyslovil, že neuplatnil limitujúce ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003, a teda aby vo svojom novom rozhodnutí neprihliadal na toto ustanovenie. Navrhuje, aby súd žalobcovi neprisúdil viac, ako mu prisúdil svojím prvým rozhodnutím. Za maximálnu možnú sumu uspokojenia žalobcu považuje sumu takú, ktorá mu prisúdená už bola, preto žalobu v časti nad už prisúdenú sumu navrhuje zamietnuť. Na náhradu trov odvolacieho konania by v tom prípade žalobca nemal nárok. Žalovaná náhradu odvolacieho konania nepožaduje.

12. Na pojednávaní právny zástupca žalobcu doplnil, že žalobca nikdy neargumentoval vo svoj prospech konkrétnou diagnózou, operáciou polypov v nose. Tieto správy boli predkladané len ako súčasť preukázania zhoršenia jeho imunity v dôsledku plesní vo väzbe v Leopoldove. Poukázal na to, že nie je sporné, že k rozviazaniu zväzku žalobcu so SR došlo dobrovoľne, na základe predchádzajúceho prísľubu z Nemecka. Na základe nezákonných rozhodnutí žalobcovi jednak nebolo udelené občianstvo v Nemecku, ale najmä mu nebolo spätne udelené slovenské štátne občianstvo. Právny zástupca žalobcu poukázal na nedostatočné odôvodnenie uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi ako aj uznesenia, ktorým bol žalobca vzatý do väzby.

13. Súd tu zhŕňa v priebehu konania zistený skutkový stav:

14. Na základe uznesenia vyšetrovateľa Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Západ, Oddelenie vyšetrovania zo dňa 11.10.2005 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 252 ods. 1 písm. a), b), ods. 5 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že žalobca spolu s obvineným Q. V., nar. XX.6.XXXX v Nitre mali priviesť zo škandinávskych krajín a Nemecka na územie Slovenskej republiky osobné motorové vozidlá opatrené odcudzenými evidenčnými číslami z iných vozidiel a motorové činy, o ktorých mali vedomosť, že boli odcudzené v uvedených štátoch, pričom s cieľom zatajiť ich existenciu a pôvod si zabezpečili a použili falošné faktúry, kúpnopredajné zmluvy, technické preukazy a iné doklady k tomu potrebné, aby tieto previedli na seba a iné osoby a týmto konaním získali pre seba a iného finančný prospech najmenej vo výške 5 000 000 Sk. Voči uzneseniu o začatí trestného stíhania podal žalobca sťažnosť, ktorá bola zamietnutá.

15. Žalobca bol následne uznesením sudcu pre prípravné konanie tunajšieho súdu sp. zn. 3Tp/194/2005 zo dňa 13.10.2005 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písmeno a), c) Trestného poriadku s tým, že lehota väzby začala plynúť dňa 11.10.2005 o 6:00 hod. a väzba sa vykoná v Ústave na výkon väzby Nitra. Voči predmetnému uzneseniu o vzatí do väzby podal žalobca sťažnosť. Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 3Tpo/21/2005 zo dňa 20.10.2005 sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Počas trvania väzby žalobca opakovane žiadal o prepustenie z väzby. Žiadosť žalobcu o prepustenie z väzby bola zamietnutá uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 3Tp/3/2006 zo dňa 20.1.2006. Ďalšia žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá uznesením sp. zn. 3Tp/92/2006 zo dňa 25.7.2006. Žalobca bol prepustený z väzby na slobodu uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra zo dňa 14.3.2007, č. k. 3Tp35/07-18. Podľa potvrdenia o prepustení z výkonu väzby zo dňa 14.3.2007 väzba žalobcu trvala od 11.10.2005 do 14.3.2007, t. j. celkom 517 dní.

16. Dňa 26.6.2006 podal žalobca Generálnej prokuratúre SR sťažnosť na priebeh prípravného konania, v ktorej poukázal na nedôvodné držanie vo väzbe a pomalý priebeh prípravného konania ďalej uvádzajúc, že počas celého trestného konania neboli produkované žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva dôvodná obava napĺňajúca zákonné dôvody pre vznik alebo trvanie väzby.

17. Trestné stíhanie vedené voči žalobcovi bolo zastavené až uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry Nitra, sp. zn. Kv 1/13/4400-27 zo dňa 31.1.2018 podľa § 215 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že nebolo preukázané, že skutok, ktorý bol žalobcovi kladený za vinu, žalobca spáchal. V odôvodnení predmetného uznesenia prokurátor konštatoval, že v danom prípade absentuje obligatórny znak skutkovej podstaty trestného činu, a to jeho subjektívna stránka, teda úmysel zatajiť

a zakryť pôvod vozidiel a člnov v trestnom čine tým, že tieto vozidlá a člny obvinení previedli na seba za účelom ich ďalšieho predaja.

18. Žalobca dňa 21.8.2018 adresoval žalovanej žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. dožadujúc sa náhrady škody vo výške 201 303,50 eur s poukazom na rovnaké skutočnosti, ako sú uvedené v podanej žalobe. Z pripojenej doručky vyplýva, že táto poštová zásielka bola žalovanou prijatá dňa 22.8.2018. Listom zo dňa 10.1.2019 žalovaná reagovala na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody tak, že žiadosť zamietla ako nedôvodnú majúc za to, že zákonné dôvody a zákonné podmienky na uspokojenie uplatňovaných nárokov neboli dané. Z tvrdenia žalobcu mal súd preukázané doručenie tejto písomnosti dňa 14.1.2019.

19. Z listiny o prepustení zo štátneho zväzku Slovenskej republiky vydanéj Krajským úradom v Nitre dňa 19.10.2001 vyplýva, že žalobca bol zo štátneho zväzku Slovenskej republiky prepustený podľa § 9 zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve dňom doručenia predmetnej listiny.

20. Ministerstvo vnútra SR, sekcia verejnej správy, odbor štátneho občianstva žalobcovi dňa 28.3.2007 na jeho žiadosť o udelenie štátneho občianstva uviedlo, že vzhľadom k tomu, že žalobca nespĺňal zákonom stanovené podmienky pre udelenie štátneho občianstva podľa vtedy platného zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve, muselo by ministerstvo vnútra jeho žiadosť zamietnuť a vydať rozhodnutie o neudelení štátneho občianstva s tým, že novú žiadosť bude môcť žalobca podať najskôr po uplynutí jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti zamietavého rozhodnutia. Ministerstvo tu ďalej poukázalo na navrhovanú novelu zákona č. 40/1993 Z. z. a žalobcovi bolo odporučené, aby žiadosť o udelenie štátneho občianstva, ktorú podal dňa 15.8.2005, vzal späť.

21. Žalobca dňa 10.4.2007 ministerstvu vnútra oznámil, že žiadosť o udelenie štátneho občianstva berie späť.

22. V odpovedi Prezídia Policajného zboru, Útvaru hraničnej a cudzineckej polície zo dňa 2.7.2013 na žiadosť žalobcu o vydanie cestovného dokladu sa konštatuje, že Oddelenie cudzineckej polície evidovalo žalobcu ako osobu bez štátnej príslušnosti, bez trvalého pobytu, s udeleným tolerovaným pobytom na adrese Metodova 13, Nitra. Tolerovaný pobyt dňom vycestovania z územia Slovenskej republiky zaniká. Žalobcovi bolo oznámené, že podmienky na vydanie cestovného dokladu, ktorý by mu umožňoval zákonne z územia Slovenskej republiky vycestovať, nespĺňa.

23. Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Nitra vydalo dňa 29.6.2009 rozhodnutie, ktorým žalobcovi predĺžilo povolenie na tolerovaný pobyt na území Slovenskej republiky na dobu 180 dní (od 10.7.2009 do 6.1.2010). Z ďalších listinných dôkazov predložených žalobcom vyplýva, že žalobcovi bol tolerovaný pobyt na území Slovenskej republiky povolený ďalej na obdobie od 5.7.2010 do 31.12.2010 (rozhodnutie zo dňa 1.7.2010), obdobie od 1.1.2011 do 29.6.2011. Dňa 6.9.2013 žalobca podal na Oddelení cudzineckej polície Policajného zboru Nitra žiadosť o udelenie povolenia na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky na neobmedzený čas, ktoré konanie bolo rozhodnutím Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Nitra zo dňa 7.10.2013 prerušené z dôvodu prebiehajúceho trestného stíhania voči osobe žalobcu. Následne k žiadosti žalobcu zo dňa 6.9.2013 zaujal stanovisko Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru dňa 29.9.2017, v ktorom bolo uvedené, že žalobcovi trvalý pobyt neudeľuje. Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Nitra rozhodnutím zo dňa 25.3.2015 ďalšiu žiadosť žalobcu o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, ktorú žalobca podal dňa 9.3.2015, zamietlo s tým, že žalobca nespĺňa podmienky na udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky ani z dôvodov osobitného zreteľa.

24. Z listiny o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky zo dňa 4.10.2018 vyplýva, že žalobcovi ako osobe bez štátnej príslušnosti bolo udelené štátne občianstvo Slovenskej republiky. Podľa osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky z 12.10.2018 je žalobca štátnym občanom Slovenskej republiky.

25. Z potvrdenia Ministerstva vnútra SR zo dňa 3.3.2020 mal súd preukázané, že žalobca v súvislosti so žiadosťami o udelenie, predĺženie tolerovaného pobytu, žiadosťou o udelenie trvalého pobytu, vystavením cudzineckého pasu, predĺženie cudzineckého pasu od roku 2008 uhradil na Oddelení cudzineckej polície PZ v Nitre sumu vo výške 1 135 eur.

26. Z upovedomenia verejnej ochrankyne práv zo dňa 10.8.2017 vyplýva, že verejná ochrankyňa práv zistila porušenia základných práv a slobôd žalobcu obsiahnutých v ústave a medzinárodných dohovoroch, a to vzhľadom k tomu, že žalobcovi ako osobe bez štátnej príslušnosti nebol trvalý pobyt udelený ani z dôvodov osobitného zreteľa (§ 46 ods. 2 písm. c) zákona č. 404/2011 Z. z.). Porušenie základných práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy bolo zistené tiež s poukazom na neprimeranú dĺžku trestného stíhania žalobcu. Konštatovanie porušenia základných práv žalobcu vyplýva i z upovedomenia verejnej ochrankyne práv zo dňa 4.1.2018, keď v zmysle uvedeného k tomuto porušeniu malo dôjsť v dôsledku neudelenia trvalého pobytu žalobcovi na území Slovenskej republiky.

27. V náleze klinickej psychologičky PhDr. Q. V. zo dňa XX.X.XXXX je o osobe žalobcu uvedené, že je povahovo kľudný, flegmatického temperamentu, introvert, žije sám, má dve dcéry, zažil traumatickú udalosť, dostal sa do väzby neoprávnene, keď mal 40 rokov. Bol zavretý 17 mesiacov, jeho druhé dieťa bolo na ceste. Vo väzbe sa začal psychiatricky liečiť Triticcomom na spánok. Veľa rozmyšľal o živote, príčinách toho, čo sa stalo, zažíval pocity krivdy, nespravodlivosti, cítil sa incidentom stigmatizovaný, spoločensky obmedzený v uplatnení. Bol osobou bez štátnej príslušnosti, nemohol sa zamestnať, mal len na pôlroka povolený tolerovaný pobyt, ktorý sa vždy predlžoval. Nemohol byť s malou dcérou, čo ho dosť trápilo. Vyhľadal psychologickú pomoc, aby pri svojej introvertnosti trochu korigoval svoje myšlienky, táto nespravodlivosť trvala dvanásť a pól roka.

28. V anamnéze zo zdravotnej dokumentácie žalobcu u psychiatričky MUDr. X. P. sa konštatuje diagnóza F XX.X Epizóda stredne ťažkej depresie.

29. Z ambulantnej správy MUDr. Q. O., imunologičky zo dňa X.XX.XXXX vyplýva, že táto vyšetřila žalobcu, ktorému diagnostikovala deficit bunkovej imunity, humorálnej imunity, recidívu infekcie DC, aftézne stomatitídy, chronickú rinitídu, včasnú precitlivosť na plesne a únavový syndróm.

30. V správe plk. Q. Y. J., Q., riaditeľa odboru zdravotnej starostlivosti Generálneho riaditeľstva ZVJS k zdravotnej dokumentácii žalobcu je uvedené, že zdravotná dokumentácia žalobcu bola vedená od 18.10.2005 (vstupná prehliadka) do 14.3.2007 (výstupná prehliadka). Počas vstupnej prehliadky žalobca neudával žiadne ťažkosti, v predchorobí uviedol časté angíny, operáciu polypov nosa (2003). Vážne úrazy nemal, žiadne lieky neužíval, alergie neudával ani skúsenosť s drogami. Na základe vstupnej prehliadky lekár konštatoval neprítomnosť znakov fyzického násillia, vyšetřené parametre (tlak krvi, pulzová frekvencia, vyšetřenie moča) boli v norme. Počas uvedeného obdobia bol žalobca okrem nezávažných akútnych ochorení (hnačka, nekomplikovaný infekt dýchacích ciest) vyšetřený psychiatrom s diagnostikovaním epizód miernej depresie (Dg. F 32) a odporúčením zodpovedajúcej liečby, ktorá mala uspokojivý efekt. Vo výstupnej prehliadke lekár skonštatoval uspokojivý zdravotný stav.

31. V náleze MUDr. Milana O., otorinolaryngológa L. a L. Leopoldov z februára 2006 sa konštatuje, že žalobca udáva, že už asi 5 rokov máva krvácanie z nosa nepravidelné, bol údajne operovaný v Nórsku na polypy v nose. Máva aj angíny približne 1x do roka v chladných mesiacoch roka, t.č. nemá, výtok hnisu z nosa nemá, bolesti hlavy nemá.

32. Z rodného listu S. Z., nar. XX.X.XXXX vyplýva, že táto sa narodila žalobcovi a matke Ľubici E. v čase, kedy bol žalobca vo väzbe.

33. Zistený skutkový stav súd posúdil v zmysle nižšie uvedených ustanovení platných právnych predpisov:

34. Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

35. Podľa § 27b zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje predpismi účinnými do 31. decembra 2008.

36. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 31.12.2008 (ďalej len zákon č. 514/2003 Z. z.) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci: a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

37. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

38. Podľa § 4 ods. 1 písm. e) zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

39. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

40. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

41. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

42. Podľa § 8 ods. 5 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie.

43. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/514/20130101>> a 11 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/514/20130101>>.

44. Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

45. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

46. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

47. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1.1.2009 výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na: a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

48. Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1.1.2013 výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

49. V súdnej veci sa žalobca voči žalovanej domáhal náhrady škody, ktorá mu vznikla na základe nezákonných rozhodnutí štátu. Žalobca si v tomto konaní uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy titulom uznesenia o vznesení obvinenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite Západ v Trnave zo dňa 11.10.2015, na základe ktorého bolo voči nemu vedené trestné stíhanie ako aj na základe uznesenia Okresného súdu Nitra zo dňa 13.10.2005, ktorým bol žalobca vzatý do väzby. V konaní nebolo sporným, že základ žalobcovho nároku je daný z oboch titulov, časť požadovaného nároku už žalobcovi bola právoplatne priznaná skorším rozsudkom súdu prvej inštancie v tomto spore. Predchádzajúcim rozsudkom súd žalobcovi priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie vo výške 22 200 eur a za nezákonnú väzbu vo výške 5 000 eur. Pretože žalobcovi sa táto priznaná náhrada javí ako nedostatočná, súd ďalej skúmal, či je dôvodné, aby bola žalobcovi priznaná vyššia suma.

50. Len pre úplnosť súd uvádza, že žalobca sa v podanej žalobe domáhal i náhrady majetkovej škody v sume 1 303,50 eur zodpovedajúcej nákladom, ktoré vynaložil na zaplatenie správnych poplatkov v súvislosti s podávaním žiadostí o udelenie tolerovaného pobytu, prechodného pobytu, trvalého pobytu, za vystavenie cudzineckého pasu a predĺženie platnosti cudzineckého pasu. Tieto poplatky žalobca vynakladal, pretože bol od roku 2001 osobou bez štátnej príslušnosti. O nároku žalobcu v tejto časti bolo súdom prvej inštancie už rozhodnuté v rozsudku zo dňa 7.10.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť, preto sa súd nárokom žalobcu v tejto časti v ďalšom konaní po vrátení veci odvolacím súdom už nezaoberal.

51. Vzhľadom ku zmenám v právnej úprave bolo potrebné vysporiadať sa otázkou, či je možné nárok žalobcu na priznanie nemajetkovej ujmy limitovať s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1.1.2013. Toto ustanovenie zaviedlo limit maximálnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá nemôže presiahnuť náhradu poskytovanú osobám poškodených násilnými trestnými činmi. Aj s poukazom na právne závery vyjadrené odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení týmto súd prvej inštancie uvádza, že pri rozhodovaní v tejto veci nemôže byť uvedeným zákonným ustanovením limitovaný, a preto pokiaľ súd žalobcovi v tomto konaní priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, súd tak urobil bez zreteľa na uvedené zákonné obmedzenie.

52. Priznanie sumy vo výške 22 200 eur ako náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie žalobcu považuje súd aj po opätovnom prehodnotení nároku žalobcu za primerané a dostačujúce. Tu si súd dovoľuje zdôrazniť, že pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy už v prvom svojom rozhodnutí vzal do úvahy tie skutočnosti, že trestné stíhanie žalobcu bolo nezákonné a žalobca bol z dôvodu trestného stíhania v neistote, ako aj skutočnosť, že žalobca bol v postavení osoby bez štátneho občianstva. Neistota na strane žalobcu podľa názoru súdu nie je výnimočný stav u osoby obvinenej z trestného činu, hoci nevinnej, vzhľadom k tomu, že obvinenie z trestného činu je vážnym zásahom do života takejto osoby a prináša obavu, že takáto osoba v prípade potvrdenia skutočností, ktoré sa jej kladú za vinu, bude potrestaná. Podľa názoru súdu by bezdôvodné trestné stíhanie malo negatívny dopad na väčšinu ľudí, ktorí vedú riadny život a práve preto takéto situácie súdy aj v iných rozhodnutiach, na ktoré súd prvej inštancie v zrušenom rozsudku poukázal, už zohľadňovali. Nepriaznivý dopad trestného stíhania na psychiku žalobcu preto podľa názoru súdu nie je ojedinelý prípad. Uvedeným súd v nijakom prípade nechce situáciu u žalobcu zľahčovať a bagatelizovať, dovoľuje si však zdôrazniť, že tieto skutočnosti už vzal pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie žalobcu do úvahy a aj z tohto dôvodu mu sumu vo výške 22 200 eur priznal. Žalobca v konaní poukazoval na zhoršenie vzájomných vzťahov so svojou partnerkou, tiež na skutočnosť, že jeho partnerka začala konzumovať alkoholické nápoje, že sa s partnerkou vzájomne odcudzili. Aj v prípade týchto partnerských problémov súd opakovane poukazuje na skutočnosť, že nie je možné, aby bol žalovaný zodpovedný ešte aj za takýto dopad trestného stíhania na rodinné pomery žalobcu. Aj za situácie, že bol žalobca trestne stíhaný, mohol s partnerkou ďalej žiť a fungovať. Žalobca nebol počas celého trestného stíhania vo väzbe (za obdobie väzby mu súd náhradu priznal, čo podrobnejšie odôvodňuje nižšie), mohol preto so svojou partnerkou žiť a viesť rodinný život. V prípade, ak by si žalobca a jeho bývalá partnerka boli vzájomnou oporou, nie je dokonca vylúčené, že by sa ich vzťah aj utužil. Skutočnosť, že žalobca sa do seba uzavrel a stratil záujem o svoje okolie, trpel depresiami súvisí aj s jeho povahou. Samotný postoj, aký žalobca k trestnému stíhaniu zaujal a že si veci pripúšťal a vyčítal a bol vo vzťahu ku svojmu okoliu rezervovaný,

nie je možné pripisovať žalovanej. Do pozornosti súd dáva, že v súlade so zásadou prezumpcie neviny sa na žalovaného po celý čas nazeralo ako na osobu nevinnú, opak žalobca v tomto konaní nepreukázal.

53. Pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie žalobcu súd vzal do úvahy i tú skutočnosť, že žalobca bol počas prebiehajúceho trestného stíhania osobou bez štátneho občianstva. V konaní bolo preukázané, že táto skutočnosť negatívne ovplyvnila život žalobcu v tom smere, že žalobca bol obmedzený v možnostiach cestovať, podnikáť, zamestnať sa. Tiež nebolo sporným, že žalobca sa počas trestného stíhania aktívne usiloval o získanie slovenského štátneho občianstva, toto mu bolo znovu udelené až niekoľko mesiacov po skončení trestného stíhania. Práve prebiehajúce trestné stíhanie žalobcu bolo hlavnou prekážkou, pre ktorú vzhľadom na platnú právnu úpravu nebolo možné žalobcovi znovu udeliť štátne občianstvo Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že aj na túto skutočnosť je potrebné pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy prihliadať. Zároveň je potrebné vziať do úvahy i tú skutočnosť, že žalobca sa slovenského štátneho občianstva vzdal dobrovoľne, a to ešte v roku 2001. Žalobca bol trestne stíhaný ako obvinený až na základe uznesenia vyšetrovateľa zo dňa 11.10.2005, teda 4 roky po strate štátneho občianstva. Žalobca bol apolitom už niekoľko rokov pred začatím trestného stíhania a aj v tomto období bol touto skutočnosťou obmedzovaný. K dôvodom, prečo žalobca nezískal nemecké štátne občianstvo skôr, žalobca sám uviedol, že to bolo z dôvodu nejakých sporov v Nemecku, Nemci mali voči nemu výhrady, menila sa aj politická situácia. Skutočnosť, že vyšetrovanie a aj celé trestné stíhanie žalobcu trvalo dlhý čas a práve toto prebiehajúce trestné stíhanie bránilo v tom, aby bolo žalobcovi opäť udelené slovenské štátne občianstvo, súd pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzal do úvahy, zároveň však súd zohľadnil dobrovoľné vzdanie sa štátneho občianstva žalobcom niekoľko rokov pred samotným začatím trestného stíhania.

54. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie žalobcu vzal do úvahy dopad trestného stíhania na rodinný a pracovný život žalobcu, na skutočnosť, že trestné stíhanie žalobcovi prinieslo obavy o jeho budúcnosť, ako aj sťaženie života žalobcu v tom smere, že žalobca bol počas trestného stíhania osobou bez štátnej príslušnosti, čo je ďalšou okolnosťou, ktorá mu komplikovala život. Po zohľadnení všetkého uvedeného súd za nezákonné trestné stíhanie žalobcu považoval za primerané priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 22 200 eur (1 800 eur za každý rok trestného stíhania). Súd už v predchádzajúcom rozhodnutí poukázal na iné súdne rozhodnutia, v ktorých bola priznaná náhrady nemajetkovej ujmy ešte nižšia. Na tieto iné prípady s odlišnými skutkovými situáciami, súd poukázal len za účelom odôvodnenia primeranosti priznanej náhrady, keď pri absencii akejkoľvek právnym predpisom stanovenej hranice, prípadne vzorca pre výpočet konkrétnej sumy náhrady, je určenie výšky priznanej sumy nemajetkovej ujmy závislé od úvahy súdu.

55. Súd tu poukazuje napr. na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/433/2015 zo dňa 23.8.2016 potvrdzujúcim rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bola žalovanej uložené povinnosť zaplatiť žalobcovi 8 646,71 eur, trovy konania 20 eur a trovy právneho zastúpenia žalobcu v sume 2 570,09 eur. V danom prípade išlo o nezákonné trestné stíhanie za trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 odsek 1, odsek 2 Tr. zákona účinného do 31.12.2005 a aj za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 odsek 1 zákona účinného do 31.12.2005, ktoré trestné stíhanie trvalo viac ako 8 rokov a v danej veci bola podaná aj obžaloba, o ktorej príslušný okresný súd rozhodol tak, že žalobcu v predmetnom konaní spod obžaloby oslobodil. Súd tu za nezákonne vedené trestné stíhanie žalobcovi priznali náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 eur vzhľadom na to, že trestné konanie trvalo po dlhú dobu a bolo preukázané, že takto dlhotrvajúce trestné konanie pôsobilo nielen na samotného žalobcu, ale aj príslušníkov jeho rodiny. Bolo preukázané, akým spôsobom sa takéto konanie, ktoré sa dotklo dovtedy bezúhonného občana, podpísalo na jeho psychickom stave.

56. Iným rozhodnutím Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/63/2016 zo dňa 20.10.2016 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi majetkovú ujmu 5 037,10 eur a nemajetkovú ujmu 4 800 eur považujúc za primeranú sumu priznanej náhrady vo výške 800 eur za každý rok trestného stíhania žalobcu. V danej veci bol žalobca trestne stíhaný pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia a krádeže a bol aj súdom odsúdený, avšak rozhodnutie právoplatnosť nenadobudlo, po vrátení veci bol žalobca v danej veci spod obžaloby oslobodený. Aj tu súdy zohľadnili, že žalobca ťažko znášal trestné stíhanie ako obdobie neistoty, čo sa prejavilo na jeho psychickej pohode. Trestné stíhanie ťaživo vplývalo aj na žalobcovho syna a manželku. Trestné stíhanie

malo negatívny dopad na povesť žalobcu v obci, došlo k obmedzeniu kontaktov s priateľmi a známymi. Trestné stíhanie sa dostalo do povedomia verejnosti nielen v mieste bydliska, ale prostredníctvom článkov v tlači a uverejnením správ v televízii aj do povedomia širšej verejnosti na Slovensku. V porovnaní s prejednávaným prípadom je nutné konštatovať, že žalobca v prejednávanom spore nie je ani verejne známa osobnosť a v konaní ani nepoukazoval na skutočnosť, že by sa jeho trestné stíhanie rozšírilo do povedomia širšej verejnosti.

57. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5Cdo/4/2018 zo dňa 27.2.2019 odmietol dovolanie žalobcu voči rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach z 20.4.2017 sp. zn. 3Co/175/2016. Krajský súd predmetným rozhodnutím potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 11 063,13 eur a vo výroku o nároku na náhradu trov konania ako vecne správny. Išlo o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe a nezákonným trestným stíhaním. Voči žalobcovi v predmetnom konaní bolo vedené restné stíhanie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a, b, c Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom súlože medzi príbuznými podľa § 203 ods. 1 Trestného zákona. V danom prípade bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy celkom v sume vo výške 10 000 eur zohľadniac nezákonnú väzbu žalobcu v trvaní spolu 140 dní a trestné stíhanie, ktoré trvalo 2 roky. Súdy pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnili závažný zásah trestného stíhania do práv žalobcu, pobyt v ústave na výkon väzby a s tým spojené psychické muky, ako aj dopad uvedeného na celkový zdravotný stav žalobcu. Žalobca v uvedenom konaní nebol vpustený ani do rodinného domu, ktorý nadobudol spolu s manželkou počas trvania manželstva a osobné veci si prevzal len za pomoci polície, čo bolo veľmi ponižujúce. Býval u matky, ktorá tiež nemala radosť z jeho prítomnosti, stratil priateľov a rodinu a jeho život už nebol taký aký bol predtým. V uvedenom konaní bolo preukázané, že žalobca mal predtým, ako nastúpil do výkonu väzby veľa priateľov a známych, ale po návrate z väzby už oňho nejavili záujem, obchádzali ho, a preto prestal chodiť do spoločnosti.

58. Okresný súd Nitra v rozhodnutí 25C/26/2018-100 zo dňa 13.11.2018 potvrdenom rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/37/2019 zo dňa 28.3.2019 priznal žalobcovi v predmetnom konaní náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 200 eur za rok trestného stíhania. Trestné konanie sa viedlo voči žalobcovi 4 roky a 302 dní, výška nemajetkovej ujmy predstavovala sumu 5 792,88 eur. Táto suma bola žalobcovi priznaná vzhľadom k tomu, že žalobca bol v priebehu takmer 5-ročného trestného stíhania vystavený neustálej hrozbe odsúdenia za skutok, ktorý nespáchal, čo malo vplyv na zníženú kvalitu jeho života v súkromnej, rodinnej, spoločenskej a pracovnej oblasti. Čelil neustálemu psychickému tlaku, že bude neprávnym uznávaný vinným a odsúdený. Táto neistota vyvolala u neho zdravotné ťažkosti v podobe vysokého tlaku a úzkostí. Toto sa prirodzene prejavilo na kvalite jeho života. Aj v predmetnej veci bol žalobca pre začatím trestného stíhania bezúhonný občan.

59. V prejednávanom spore súd považoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonne vedené trestné stíhanie voči osobe žalobcu v sume 1 800 eur za každý rok trestného stíhania za nanajvyššie primerané. Ide o sumu značne vyššiu ako súdy priznávali žalobcom v poukazaných rozhodnutiach. Súd opakovane zdôrazňuje, že zmyslom a účelom tohto inštitútu v žiadnom prípade nemôže byť získanie neúmerneho majetkového prospechu či neodôvodneného obohatenia sa. V tejto súvislosti súd preto považuje za nenáležité prirovnávanie primeranosti požadovanej náhrady k možnosti kúpy nehnuteľnosti, tak ako to žalobca naznačil v poslednom písomnom vyjadrení.

60. Po vrátení veci odvolacím súdom a po zohľadnení argumentov žalobcu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonnú väzbu žalobcu dospel súd k záveru, že je potrebné priznať žalobcovi vyššiu sumu náhrady ako sumu 5 000 eur, ktorá bola žalobcovi priznaná prvým rozsudkom. V konaní bolo preukázané, že do práva žalobcu na slobodu pohybu a pobytu bolo výrazne zasiahnuté, výkon väzby negatívne ovplyvnil i psychiku žalobcu a žalobca prišiel o jedinečné chvíle byť pri narodení svojho dieťaťa. Pokiaľ ide o zdravotné ťažkosti, ktoré mali žalobcovi v súvislosti s výkonom väzby vzniknúť, tak z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že žalobcovi mali okrem psychických problémov vzniknúť ďalšie vážnejšie zdravotné problémy. Súd mal preukázané, že žalobca trpel poruchami imunity, tieto zdravotné problémy sa však u neho objavili už pred nástupom do väzby. Problémy žalobcu psychického charakteru, ťaživý dopad väzby na osobu žalobcu súd pri rozhodovaní zohľadnil. Bolo preukázané, že žalobca nemal možnosť byť pri narodení jeho dieťaťa, tešiť sa z neho, byť oporou svojej partnerke v týchto životných chvíľach. Práve narodenie dieťaťa je neopakovateľným okamihom v živote človeka a žalobca o tento okamih práve z dôvodu väzby prišiel. Za daných okolností súd dospel k záveru o primeranosti sumy

náhrady vo výške 40 eur za každý deň väzby žalobcu, čo pri trvaní väzby 517 dní predstavuje sumu 20 680 eur. Vzhľadom k tomu, že žalobcovi už bola suma vo výške 5 000 eur priznaná, týmto rozhodnutím súd žalobcovi priznal sumu 15 680 eur. Sumu náhrady vo výške 40 eur za každý deň, ktorý žalobca strávil vo väzbe, súd považuje za primeranú i vzhľadom na porovnateľnú rozhodovaciu prax súdov v Českej republike, na ktorú správne žalobca poukázal (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2357/2020 z 11.1.2012). V tomto rozhodnutí najvyšší súd vychádzajúc z úrovne odškodnenia rôznych európskych štátov považoval za primerané odškodnenie v sume 500 Kč - 1500 Kč za jeden deň trvania väzby, čo korešponduje sume 20 eur - 60 eur za deň strávený vo väzbe. Vzhľadom k inflácii v porovnaní s rokom 2012 (čo by odôvodňovalo priznanie vyššej sumy náhrady v roku 2021 v porovnaní s rokom 2012) a tiež vzhľadom k životnej úrovni a úrovni HDP na obyvateľa v Slovenskej a Českej republike, ktorá je v Českej republike vyššia ako na Slovensku (čo by naopak odôvodňovalo priznanie nižšej sumy náhrady na Slovensku ako v Českej republike), sa súdu suma 40 eur javí ako primeraná a spravodlivá.

61. Podanou žalobou sa žalobca domáhal tiež priznania nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z požadovanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy a tieto si uplatňoval počnúc dňom 23.8.2018, teda dňom nasledujúcim po doručení žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalovanej. Nárok na úroky z omeškania súd žalobcovi nepriznal. Je potrebné uviesť, že žalovaná nárok žalobcu na zaplatenie akejkoľvek náhrady nemajetkovej ujmy od začiatku odmietala. Žalobcovi bol nárok priznaný až na základe rozhodnutia súdu, a to v podstatne nižšej sume, ako žalobca požadoval. Za uvedených okolností, predovšetkým vzhľadom k tomu, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, povinná osoba (žalovaná) nemohla predpokladať v akej sume a či vôbec bude žalobcovi jeho nárok priznaný. O tom, akú sumu je žalovaná povinná plniť, sa žalovaná dozvedela až z rozhodnutia súdu. Pred vydaním súdneho rozhodnutia sa preto žalovaná do omeškania nemohla dostať a v omeškaní bude až nezaplatením priznanej sumy v lehote na plnenie uloženej právoplatným súdnym rozhodnutím. Časť nároku vo výške 28 503,50 eur bola žalobcovi priznaná rozsudkom zo dňa 7.10.2020, právoplatným dňa 22.10.2020 a časť nároku vo výške 15 680 eur súd žalobcovi priznal až týmto rozsudkom. Pokiaľ ide o časť nároku priznanú skorším rozsudkom v sume 28 503,50 eur, tu bol v súlade s petítom žaloby žalobcovi priznaný i nárok na zaplatenie úrokov z omeškania. Pretože voči predmetného rozsudku žalovaná odvolanie nepodala, rozhodnutie je v tejto časti aj vo vzťahu k úrokom z omeškania právoplatné. Žalobcovi bola ďalšia suma 15 680 eur priznaná až týmto rozsudkom a v súlade s výrokom rozsudku je žalovaná povinná plniť v lehote do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Vo vzťahu k týmto rozhodnutiam priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy žalovaná nie je v omeškaní, pretože lehota na plnenie jej doposiaľ neuplynula. Žalovaná sa tak vo vzťahu k týmto rozsudkom priznanej sumy náhrady vo výške 15 680 eur nemohla dostať do omeškania, žalobcovi preto nárok na zaplatenie úrokov z omeškania z tejto sumy nevznikol. Nárok žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania súd preto zamietol.

62. Lehotu na plnenie súd žalovanej s poukazom na ustanovenie § 232 ods. 3 CSP vzhľadom k tomu, že žalovaná je štátnym orgánom napojeným na štátnu pokladnicu určil tak, že žalovaná je povinná nárok žalobcu uspokojiť do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

63. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal nárok na ich náhradu v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom v zmysle § 262 ods. 2 CSP. Pretože v prejednávanej veci závisela výška plnenia od úvahy súdu, nie je možné považovať žalobcu za neúspešného v prípade, ak bola žalobcovi priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Žalobca má preto nárok na náhradu trov konania tak pred súdom prvej inštancie ako aj pred odvolacím súdom, a to z prisúdenej sumy (suma 28 503,50 eur + 15 680 eur).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných

náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.